

عنوان مقاله:

تحلیلی بر شهرگرایی، اجتماع محلی و محله در مادرشهر نوین (نمونه: مادرشهر تهران)

محل انتشار:

دوفصلنامه جغرافیای اجتماعی شهری، دوره 8، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

محمد سلیمانی مهرنجانی - دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

علی شمعی - دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

طاهر پریزادی - استادیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

مظهر احمدی - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

تبیین موضوع: محله به عنوان پدیده ای «فضامند» و تاریخی به طور معمول، دارای دو بعد بوده است: یکی قلمرو صریح یا ضمنی و دیگری یک «گروه اجتماعی خاص» که از نظر ویژگی های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی از همگونی نسبی برخوردار بوده است. اما با ظهور عصر مدرن و آگرایی بین دو بعد پیش گفته آغاز گردید و به مرور زمان در قالب عدم انطباق فضایی محله و اجتماع محلی به ویژه در مادرشهرها در ادبیات شهرشناسی مطرح شد. تبیین فرآیند این واگرایی و تأثیر شهرگرایی در آن در مقیاس محله های مادرشهر تهران مساله اصلی مقاله حاضر بوده است. روش: این پژوهش از نوع پیمایشی- تحلیلی و شیوه گردآوری داده ها، اسنادی- میدانی بوده است. جامعه آماری محله های مادرشهر تهران بوده که بر مبنای یک گونه بندی از محله های تهران، پنج محله با روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شده اند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش کمی و آماری، شامل آزمون تی تک نمونه ای، آزمون آنوای یک طرفه، آزمون تعقیبی توکی و رگرسیون چند متغیره بهره گرفته شده است و یافته های مربوط در چارچوب نظریه هدایت گر پژوهش تجزیه و تحلیل شده است. یافته ها: نتایج نشان داد که به رغم تحولات ناشی از نوگرایی، کماکان می توان طیفی از محلات را نسبت به ویژگی های اجتماع محلی در مادرشهر تهران تشخیص داد. در حالت کلی، سطح هویت محله ای در محله های نمونه تهران نسبتا بالا بوده است؛ لیکن این وضعیت، سبب شکل گیری و بهبود تعاملات و همبستگی اجتماعی درونی ساکنین آن ها نشده است. همچنین نتایج آزمون رگرسیون چند متغیره نشان داد تمامی شاخص های شهرگرایی به عنوان متغیر مستقل دارای روابط معنی دار و اثرات منفی بر ویژگی های اجتماع محلی در محله های نمونه بوده اند. نتایج: هرچند یافته های این مقاله حاکی از وجود زمینه ها و سرمایه های اجتماع محلی در محله های نمونه تهران است؛ لیکن، بر اساس ایده بنیادی پژوهش، باید توجه داشت که ارتقاء و تقویت انطباق فضایی اجتماع محلی و محله، شرط اساسی ایجاد، بهبود و بازآفرینی محله های موجود در چارچوب گفتمان مادرشهری نوین و شهرگرایی مقیاس مادرشهر تهران است.

کلمات کلیدی:

شهرگرایی، محله، اجتماع محلی، مادرشهر نوین، تهران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1368929>

